

Toch naar waterplanten kijken

A large pike is swimming in a pond filled with dense green water plants. The pike is the central focus, moving from the upper left towards the lower right. The water is clear, and the plants are vibrant green, creating a textured background.

John Bruinsma

Foto's:

Wim Breedveld

Klaus van de Weyer

Inhoud

- welke?
- waarom?
- waar?
- hoe?
- herkenning

pauze

praktikum

Waterplanten

- **alle groene delen onder water**
- **en/of met drijfbladen**

- **herkenbaar met blote oog =
macrofyten:**
  - **vaatplanten**
  - **kranswieren**
  - **mossen**
  - **sommige draadwieren**

Waarom?

Ze bestaan

Verspreiding

Ecologie

Leuk!

Waar

- poelen
- beken
- sloten
- Maas
- mergelgroeven
- zand- en grindgaten
- stadswateren

Zoet water in Nederland

zacht, zuur

hard, neutraal

voedselarm

tot basisch

veenmossen

knolrus

veenpluis

voedselrijk

waterpest

aarvederkruid

schedefonteinkruid

Minder extreem

matig zuur

neutraal

matig

matig

voedselrijk

voedselrijk

moerashertshooi

stomp fonteinkruid

gesteeld glaskroos

grote waterranonkel

nitella's

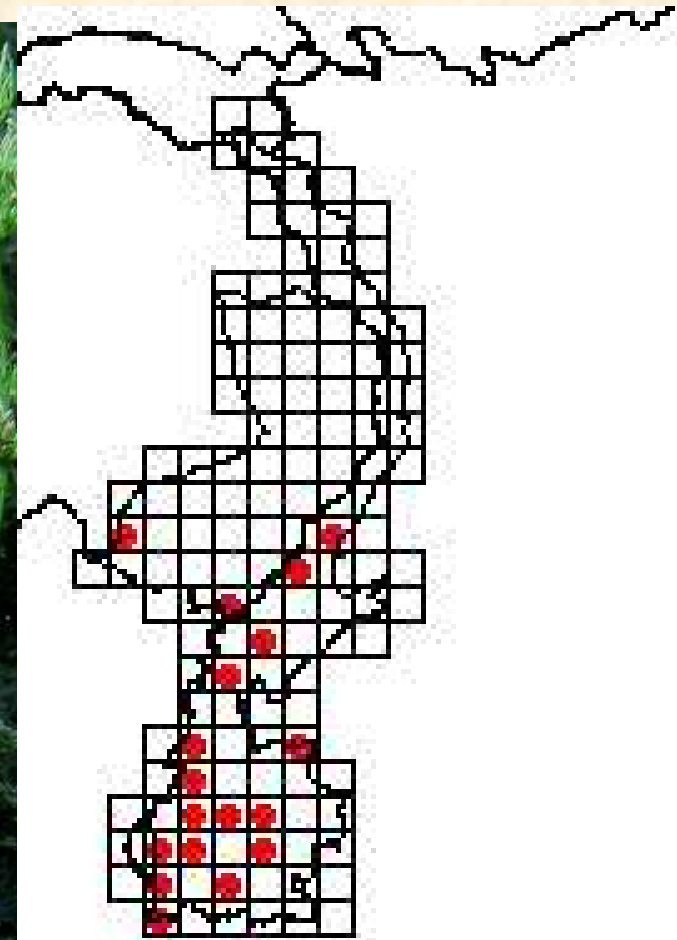
chara's

Andere factoren

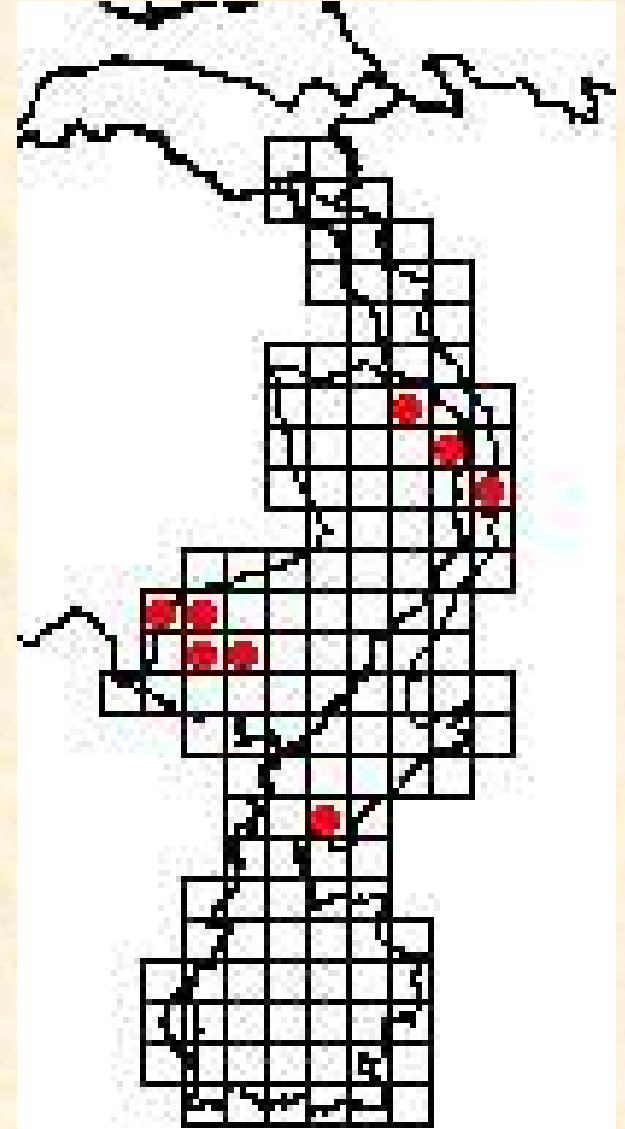
- diepte – zonerings
- afmeting
- stroming
- licht:
  - opwerveling sediment
  - waterkleur
  - algen in de waterkolom
- bodemsamenstelling
- koolstofvoorziening
- planteneters - opwoelen van planten

Chara vulgaris

Nitella translucens

Gereedschap

- laarzen -- waadbroek
- hark -- duimstok
- hark aan touw -- loertoeter
- duiken

Herkenning

groeivormen

soorten

zo lang mogelijk
vegetatief

Groei vormen

- **Genoemd naar een soort of geslacht dat deze groei vorm heeft, maar ook soorten uit andere families**
- **Een soort kan meerdere groei vormen hebben**

Magnomymphaeiden

**Brede drijf-
bladplanten**

**Planten met
brede
drijfbladeren**

**Alisma, Baldellia, Hydrocotyle, Lu-
ronium, Myosotis, Nymphaea, Nym-
phoides, Nuphar, Persicaria, Pota-
mogeton, Ranunculus, Sagittaria**

Lemniden

**Kroosachtigen
(pleustofyten). Los drijvende planten.
Planten bladachtig.**

**Azolla, Lemna,
Ricciocarpos, Salvinia,
Spirodela, Wolffia**

Pepliden

Waterpostelein-achtigen

Makrophyten met langwerpige of spatelvormige bladeren. De laatste vormen een eindstandig rozet. Dit kan ontbreken bij onder-watervormen.

Callitriche, Crassula, Elatine, Ludwigia, Montia, Peplis, Trapa

Batrachiden

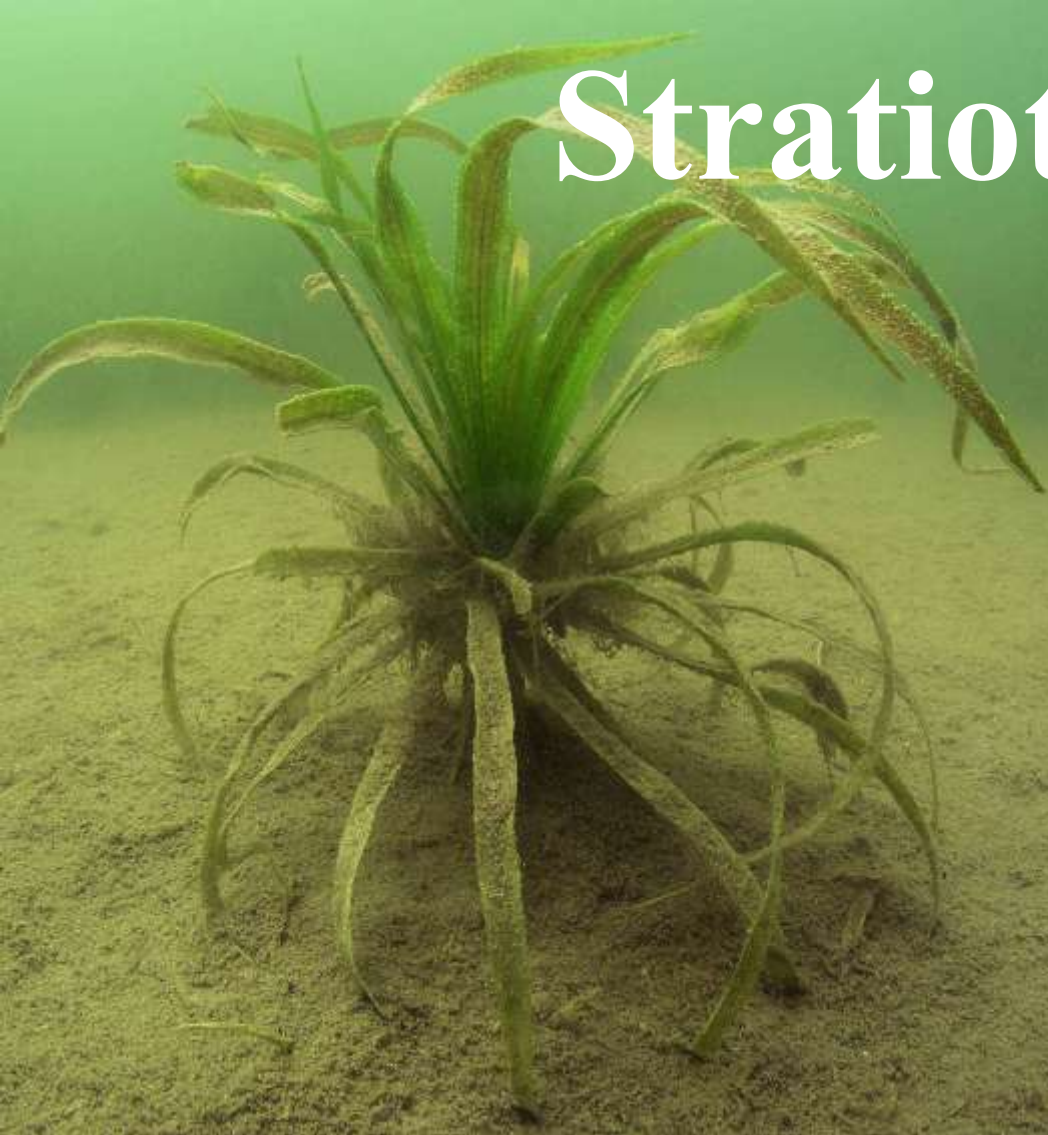
Ranonkelachtigen

Macrofyten met drijf- en onderwaterbladen. De laatste verdeeld of ongedeeld

Ranunculus (Batrachium), Potamogeton

Stratiotiden

**Krabbescheer-
achtigen**

**Vrij drijvende, soms ook wortel-
lende, macrofyten met drijvende
bladen, of met plantendelen die
boven water komen.**

**Hydrocotyle,
Hypericum,
Stratiotes, Pistia,
Eichornia**

Herbiden

Kruiden

Wortelende planten met stengels en bladen. Bladen meest breder dan 5 mm

Apium, Berula, Cardamine, Hygrophila, Lysimachia, Mentha, Myosotis, Nasturtium, Oenanthe, Samolus, Sium, Veronica

Graminoiden

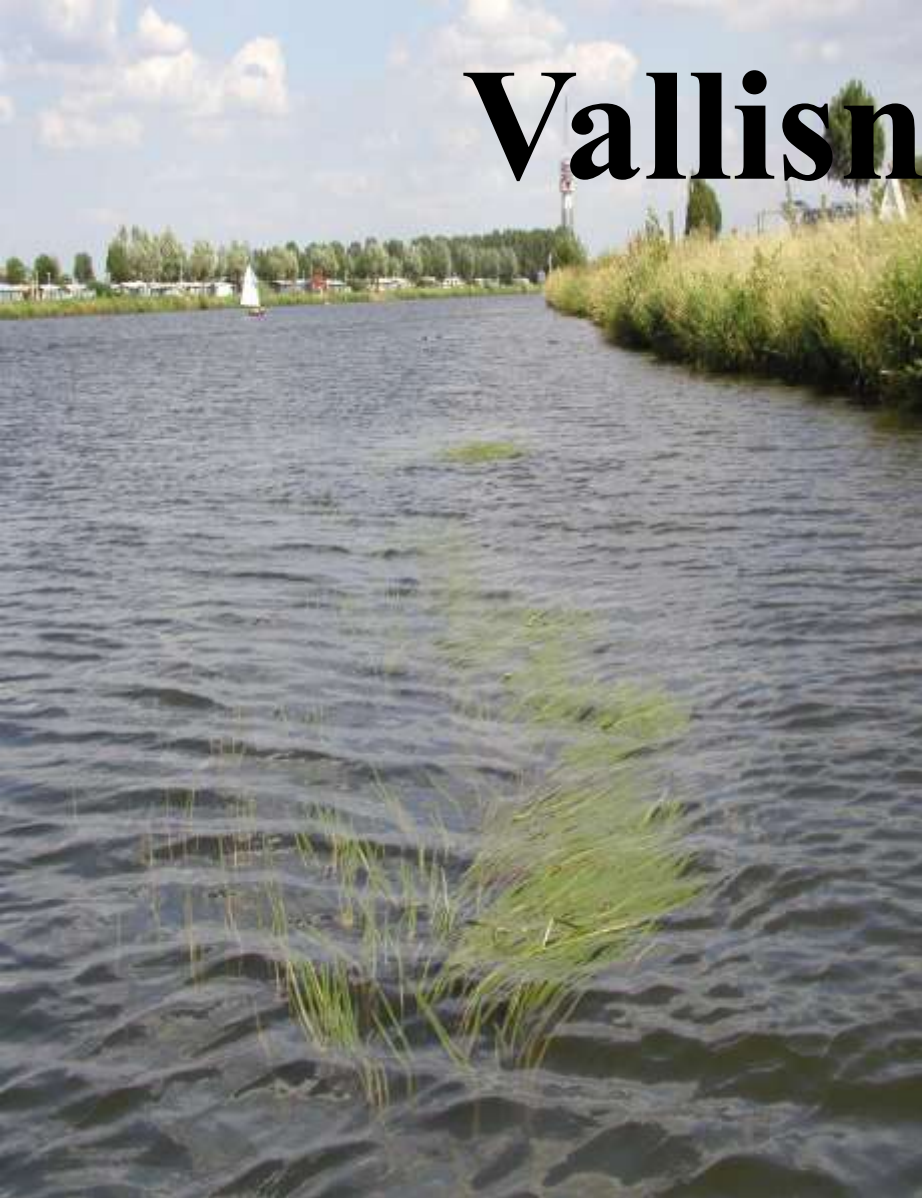
(Echte) grassen

**Planten met blad-
schede, tongetje en
platte bladschijf**

**Agrostis, Alopecurus,
Catabrosa, Glyceria,
Phalaris**

Vallisneriden

**Vallisneria-
achtigen**

**Macrophyten met
grondstandige, maar
lang drijvende bladeren**

**Alisma, Baldellia, Butomus,
Luronium, Schoenoplectus,
Sparganium, Vallisneria**

Junciden

Russen

Ondergedoken macrophyten met ongedeelde, smalle bladeren met gekamerde, niet ingesneden bladeren

Juncus

Riccieliden

**Watervorkje-
achtigen**

**Kleine, ondergedoken, zwevende
planten (pleustophyten)**

**Riccia,
Lemna**

Ceratophylliden

**Hoornblad-
achtigen**

**Pleustophyten.
Zwevende planten met
grote, verdeelde onder-
waterbladen**

**Ceratophyllum,
Utricularia,
(Aldrovanda)**

Magnopotamiden

**Grote fontein-
kruidachtigen**

**Ondergedoken macrofyten
met ongedeelde, brede, niet
ingesneden bladeren**

**Ludwigia, Myosotis,
Nuphar, Potamogeton,
Samolus, Veronica,
(Hygrophila)**

Elodeïden

**Waterpest-
achtigen**

**Wortelende, kleinbladige
ondergedoken planten
met bladen in kransen,
bladen ongedeeld**

**Elodea,
Hippurus,
Hydrilla**

Egeria,

Myriophylliden

**Vederkruid-
achtigen**

**Ondergedoken, wortelende
waterplanten met bebladerde
stengels; bladen verdeeld.**

**Myriophyllum,
Ranunculus
(circinatus), Ca-
bomba, Oenanthe**

Parvopotamiden

**Kleine
fonteinkruid-
achtigen**

**Ondergedoken
macrofyten met
smalle, ongedeelde
bladeren**

**Elatine, Isolepis, Juncus,
Lagarosiphon, Ludwigia,
Montia, Myosotis, Pilularia,
Potamogeton, Ranunculus,
Zannichellia, enz.**

Chariden

Kranswieren

Ondergedoken macrofyten met takken in kransen of dichotoom vertakt. Met rhizoïden in het sediment verankerd.

Chara, Nitella, Nitellopsis, Tolypella

Isoëtiden

**Biesvaren-
achtigen**

**Lage planten met
een wortelrozet**

**Baldellia, Eleocharis, Isoëtes,
Juncus, Litorella, Lobelia,
Pilularia, (Subularia)**

Bryiden

**Bladmossen,
veenmossen
levermossen**

**Kleine planten met zeer
dunne bladeren,
of thallose planten**

**Sphagnum, Fontinalis,
Warnstorffia, Octodiceras,
Calliergon, Pellia, enz.**

Pauze:
-boeken
-poster
-gereedschap

bruinsma@dse.nl